

## **НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР**

*Куркіна В.М., здобувач СВО Бакалавр, спеціальність 073 Менеджмент  
Науковий керівник – Осташова В.О., доцент кафедри менеджменту*

У наше сьогодення нарощування виробництва зерна має стратегічне значення для підйому національної економіки України, оскільки саме при забезпеченні його успішного розвитку, створюються умови для подолання кризового стану ряду суміжних галузей. Попри це, за останні роки обсяги виробництва зерна в країні здебільшого скорочуються. Підвищення рівня ефективності виробництва зерна є одним із найважливіших завдань, яке стоїть перед аграрним сектором, від рішення якого безпосередньо залежить продовольча безпека країни.

На нашу думку, розв'язання вищезгаданого завдання повинно здійснюватися не лише на державному, але й на регіональному рівнях, де вирішуються питання забезпечення населення продуктами харчування.

Аналітики агентства АПК-Інформ підрахували, що середня врожайність пшениці в Україні за останні п'ять сезонів склала 31,2 ц/га, що в два рази нижче, ніж, наприклад, у Франції – 74 ц/га. В агентстві вважають, що потенціал врожайності пшениці в Україні використаний на 42%, а кукурудзи – на 49% [3].

Основними джерелами підвищення врожайності зернових культур може бути використання більш якісного посівного матеріалу та сучасних агротехнологій, вважають експерти. Економічно доведено, що правильне використання добрив на 50% забезпечує підвищення врожайності сільськогосподарських культур, поліпшення обробітку ґрунту – на 25% і ще на 25% – впровадження високоврожайних і перспективних сортів і гібридів.

Отже, по-перше, важливе значення має внесення необхідної кількості мінеральних добрив і в певних пропорціях. У разі порушення співвідношення між азотними, фосфорними і калійними добривами при їх внесенні, неможливо одержати адекватну віддачу від затрат, у той час як надмірне внесення азотних добрив сприяє росту стеблостою і за несприятливих погодних умов спричиняє вилягання хлібів.

По-друге, інтенсифікація зернового господарства не можлива без комплексної механізації виробництва зерна [2, с. 137].

По-третє, одним із шляхів підвищення ефективності виробництва зерна є впровадження нових високоякісних сортів і гібридів. За рахунок цього можна одержати 30-35% приросту врожайності.

Дослідження господарств Полтавської області показало, що більшість сільськогосподарських підприємств спеціалізуються на зерновиробництві, але у 2016-2018 р. р. багатьом підприємствам виробництво зерна принесло збитки.

На українському ринку присутні світові лідери з виробництва насіння: «Піонер», «Монсанто», «Лембке», «Сингента», КВС та ін. В Україні ведеться селекція практично всіх культур, які знаходяться у виробництві. Високі норми висіву зернових на рівні 5-6 млн/га, які зазвичай рекомендують в Україні,

доцільно застосовувати лише при незадовільній якості насіння, неякісній підготовці ґрунту до сівби, пізніх строках сівби [1, с. 84].

Проблема ефективності виробництва зернових культур є глобальною для нашої країни і окремо стосується як великих, так і малих підприємств. Наприклад, для ФГ Головашича, яке розташоване в Машівському районі Полтавської області і спеціалізується на виробництві зернових, необхідність оновлення сортів викликана загрозою втрати підприємством конкурентоспроможності на ринку.

Ми пропонуємо даному господарству впровадити насіння озимої пшениці Балетка і Сейлор норма висіву яких 4,0-4,5 млн/га, а також замінити сорти інших культур на більш високоврожайні. Визначимо ефект від впровадження нових сортів на ФГ Головашича (табл. 1).

*Таблиця 1*

**Резерв збільшення прибутку при впровадженні високоврожайних сортів на ФГ Головашича Машівського району, на 2020 рік**

| Культура           | Площа яка засіяна традиційним сортом, га | Урожайність ц/га |            | Валовий прибуток грн/ц | Резерв збільшення прибутку |         |
|--------------------|------------------------------------------|------------------|------------|------------------------|----------------------------|---------|
|                    |                                          | традиційний сорт | новий сорт |                        | в натурі                   | тис.грн |
| Пшениця озима      | 85,4                                     | 32,2             | 35,4       | 557,3                  | 273,9                      | -20,8   |
| Кукурудза на зерно | 308,9                                    | 81,4             | 89,5       | 327,4                  | 2502,1                     | 51,9    |
| Соняшник           | 345,7                                    | 36,1             | 39,7       | 544,6                  | 1244,5                     | 71,1    |
| Всього             | X                                        | X                | X          | X                      | X                          | 102,2   |

Аналіз даних таблиці свідчить, що підприємство матиме змогу збільшити свій валовий прибуток на 102,2 тис. грн., але на придбання нових сортів підприємство повинно витратити 40,7 тис. грн. У підсумку за допомогою нових, високоврожайних сортів підприємство отримає чистий дохід в сумі 61,5 тис. грн. лише за умови, використання високоякісних добрив і новітніх технологій.

Враховуючи все вищесказане, можемо зробити висновок, що підвищити ефективність виробництва зернової продукції можливо лише за рахунок впровадження інтенсивних технологій. Важливим чинником підвищення економічної ефективності є збільшення виробництва і поліпшення якості зерна, що сприяють підвищенню доходності господарства, а отже і зміцненню економіки сільськогосподарських підприємств.

**Список використаних джерел**

1. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: підручник. Київ: ІЗМН. 2008. 512 с.
2. Бойко В. І. Зерно і ринок: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ. 2015. 312 с.
3. Майстро С. В., Хірамагомедов М. Г. Ринок зерна в Україні: сучасний стан та напрямки державного регулювання // Державне будівництво. 2012. Вип. 2. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu\\_2012\\_2\\_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_17) (дата звернення:

20.03.2019).